
Opgave 4 Verstregeling van media met politiek

Bij deze opgave horen de teksten 5 en 6 .

Inleiding

Politici en journalisten hebben elkaar nodig. Dat weten de politici en dat weten de verslaggevers ook. Voor burgers en nieuwsconsumenten is de vraag relevant of die wederzijdse afhankelijkheid consequenties heeft voor de inhoud van het nieuws of voor de besluiten die in de politiek genomen worden. Pieter van Os, redacteur bij *NRC Handelsblad* en politicoloog, schreef daar een boek over met de titel *Wij begrijpen elkaar uitstekend*. In de teksten 5 en 6 staan enkele fragmenten uit dat boek.

Lees tekst 5.

- 2p **18** Uit welke regels van tekst 5 kun je opmaken dat er sprake is van mediatisering van de politiek? Leg ook uit wat mediatisering van de politiek inhoudt.

Zie de regels 32 tot en met 37 van tekst 5.

- 1p **19** Geef een reden waarom een artikel 'oppositie tegen kabinetsplannen' over het algemeen niet geplaatst zal worden in een krant.

Lees de regels 1 tot en met 19 van tekst 6.

In dit tekstdeel worden de gevolgen beschreven wanneer de pers aandacht besteedt aan een bepaald onderwerp.

- 2p **20** Leg uit of in de regels 1-19 van tekst 6 de agendasettingtheorie te herkennen is. Geef eerst een korte beschrijving van de agendasettingtheorie.

Lees de regels 20 tot en met 64 van tekst 6.

Van veel redacteurs en verslaggevers is de politieke kleur bekend. Dat hoeft de kwaliteit van hun berichtgeving niet in de weg te staan zolang ze zich maar aan de journalistieke normen houden.

- 2p **21** Geef drie journalistieke normen.

Een lezer die zo objectief mogelijk geïnformeerd wil worden kan er baat bij hebben om te weten wat de politieke voorkeur van de verslaggever is.

- 2p **22** Wat heeft een dergelijke lezer aan informatie over de politieke voorkeur van de verslaggever? Begin je antwoord met een opmerking over de vraag of 'objectiviteit in absolute zin' mogelijk is.

Zie tekst 6.

In de regels 20-64 van tekst 6 zijn vier maatschappelijke functies van de media te herkennen, waaronder de controle/waakhondfunctie in de regels 46-50.

- 3p **23** Geef de drie andere maatschappelijke functies die te herkennen zijn, met bijbehorende citaten en regelnummers.

Zie de regels 43 tot en met 64 van tekst 6.

Het begrip medialogica geeft een beschrijving van de interactie tussen media, politiek en publiek.

- 3p **24**
- Wat houdt medialogica in?
  - Leg met behulp van het begrip medialogica uit waarom een deel van de burgers zich zal afkeren van de politiek.
  - Leg met behulp van het begrip medialogica uit waarom een deel van de burgers betrokken zal raken bij de politiek.

Zie de regels 20 tot en met 42 van tekst 6.

Er is veel veranderd in de politieke cultuur in Nederland in de afgelopen zestig jaar. Dat kun je zien als je de beschrijving in dit tekstdeel vergelijkt met de huidige situatie.

- 2p **25** Geef één woord waarmee die verandering in de politieke cultuur benoemd kan worden en leg uit waaruit die verandering blijkt.

Opgave 4 Verstregeling van media met politiek

---

tekst 5

Hoe Haagse verslaggevers denken, is van belang: hoe ze naar politiek kijken, welke intenties ze volksvertegenwoordigers toedichten, enzo-
5 voorts. Want journalisten hebben invloed.

Op een van de symposia over de relatie tussen pers en politiek, die opvallend vaak bleken te worden
10 georganiseerd in Den Haag, gaf politicus Ronald Plasterk, destijds minister van OC&W, een interessant compliment aan de kranten. “Ze zijn van groot belang,” zei hij, “al was het
15 maar omdat ik in de krant lees waar het in de politiek over gaat.”

Ik vond dat toen een merkwaardige uitspraak. Bizar eigenlijk. Ik was er toch om hem te volgen, om zo iets te

20 weten te komen over wat er in de politiek speelde? Maar hij zei mij te volgen, en mijn collega's, om te weten wat er in de politiek belangrijk was.

25 (...) Het was in week twee, aan het einde van een ochtend waarin ik in een korte tijd een rondje Kamerleden had gebeld, van alle tien politieke partijen in de Tweede Kamer één. Ik
30 wilde vaststellen hoe groot het verzet was tegen het kabinetsvoorstel.

Resultaat van het rondje bellen: de oppositie is tegen, wat natuurlijk geen Kamermeerderheid oplevert.

35 Jammer, want een artikel ‘oppositie tegen kabinetsplannen’ is geen artikel. (...)

naar: P. van Os, Wij begrijpen elkaar uitstekend, 2013

tekst 6

Amerikaanse wetenschappers laten zien dat burgers hun politici afrekenen op de onderwerpen die populair zijn bij de pers. Als journalisten
5 graag en veel over misdaad schrijven, zelfs als misdaadcijfers dalen, dan wordt misdaad voor politici de grootste vijand van de publieke zaak, wat fijn is voor partijen die traditie-
10 getrouw hameren op misdaadbestrijding. Als journalisten daarentegen graag schrijven over toenemende armoede en de reportage bij de voedselbank weer in zwang raakt,
15 dan speelt dat de 'eigenaren' van het 'probleem' armoede in de kaart. Ik zet aanhalingstekens omdat dit de woorden zijn waarin de wetenschappers het mechanisme graag duiden.
(...)
20 De fractievoorzitter van de KVP in de Tweede Kamer, Carl Romme, was tot 1952 'staatkundig hoofdredacteur' van *de Volkskrant*, destijds een katholieke krant. De hoofdredacteur
25 van *Trouw*, de gereformeerde Sieuwert Bruins Slot, was tegelijkertijd fractievoorzitter van de ARP in de Tweede Kamer. En een van de grootste kranten van het land,
30 *Het Vrije Volk*, met meer dan tweehonderd redacteurs en tientallen regionale kantoren, was het officiële partijblad van de PvdA. Tot in de jaren tachtig keek niemand ervan op

35 dat de gereformeerde Sytse Faber zowel lid was van de Kamerfractie van het CDA als lid van de hoofdredactie van het *Friesch Dagblad*. Jan Schinkelhoek concludeerde niet
40 ten onrechte dat de journalistiek decennialang 'in dienst stond van de politiek'.
(...)
Wel, in rapporten over pers en politiek hoor je de klacht nog steeds.
45 Mensen 'keren zich af van de politiek'. Redenen te over. Tegelijkertijd wordt geklaagd dat journalisten zich niet meer gedragen als waakhonden van de democratie, maar als entertainers. Waken is vermaken geworden.
50 Tussen al die wetenschappers zijn er maar een paar te vinden met een andere opvatting. Zoals hoogleraar
55 populaire cultuur Liesbet van Zoonen. In haar originele studie 'Entertaining the Citizen' beweert zij dat de tegenstelling tussen amusement en politiek een valse is en dat
60 soaps, talkshows, aansprekende persoonlijkheden en zelfs popmuziek kiezers van onthechte toeschouwers tot betrokken staatsburgers kunnen maken. (...)

naar: P. van Os, *Wij begrijpen elkaar uitstekend*, 2013